

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, $\frac{1}{2}$ évre 8 frt, $\frac{1}{4}$ évre 8 frt, 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, $\frac{1}{2}$ évre 7 frt, $\frac{1}{4}$ évre 8 frt 50 kr, 1 hóra 1 frt 20 kr.
HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor 3 sz. 16 kr, minden következésnél 8 kr. Bélyegdíj külön 20 kr. Nyitási sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RESZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Az „Aradi Közlöny“-re új előfizetést nyit a kiadó-hivatal. A kik most előfizetnek, a jövő évi január hó 1-jéig ingyen és bérmentve kapják a lapot. Az előfizetési árak a lap homlokzatán olvashatók.

A magyartalan magyarok.

Arad, deczember 18.

Eddig ezen a czimen csak azokat a honfitársainkat ismertük, kiket sorsuk, hivatásuk a külföldre szelítet, s akik ott anyanyelvüket feledve, s nevüket is megváltoztatva, a szeretet- és érdeklődésüket is elvesztvén hazájuk iránt, megszűntek magyarokul élni és érezni. Ezek számát szaporította főuraink azon osztálya, mely magyarországi birtokainak busás jövedelmeit a külföldön pazarolta el, vagy éppen ott születve s az új hon nyelvét beszélve, merőben idegen társadalomban és idegen eszmék között nevelődve teljesen elveszett a hazára nézve.

A külföld magyarjai voltak ezek, kiket a nemzeti föllendülés idejében a harag menykövei s a guny ostromaival sújtott a nemzet költője. Ma már az e fajta önkéntes száműzöttek sorai nagyon megritkultak, s akiket végzetük a hon határán túl kényszerít kenyerüket keresni, hiven őrzik és ápolják a hazafiság érzelmeit szívükben s ahogy tehetik, visszatérnek a szeretett hazába.

Egy más fajtája támad most helyettök a hontagadóknak, akik itthon maradva, az édes haza kebelén élőködve,

és az általa nyújtott jogokat és előnyöket élvezve tagadják meg hazájukat és nemzetöket. Ezen hazaárulók alatt pedig nem az idegen ajku magyarországi nemzetiségek fiait értjük, hanem azt az áruló szövezkezetet, mely a római internacionális reakció zsoldjába szegődve, közös akcióra lép a haza széthuzó elemeivel, azokat a szentesített törvények ellen lázítja s maga is lassankint megtagad minden közösséget a magyar nemzeti érdekekkel.

Nem neveztek meg igaz nevén ezt a fakciót, s azért olvasóink még is tudni fogják, hogy a néppártot értjük e veszedelmes, a nemzet kötelékéből kilépett s hazáját megtagadott fajzsdék alatt.

Nem elég ugyanis, hogy e párt a felső vidéken, hol leginkább megtalálja létföltételeit, a panszlavizmust hívta segítségül és állította ismét lábra, csak hogy mentül erősebb támaszt leljen benne, hanem belső tagjaival külön-külön adja a botrányos példát arra nézve, miként lehet ma már magyarországon valakinek a nemzeti közérdekkel ellentétbe helyezkednie, magát a nemzettestből kiközösítenie, anélkül, hogy a felháborodott közvélemény a nyilvános élet fórumairól kiseprűzze.

Egy klerikális ellenzéki lap ujságotja, maga is megdöbbenve az „elszomorító” jelenségen, hogy a néppárt politikai munkásságát olyan térre viszi át, mely szerint a felvidéken titkos akciózt indított meg a végből, hogy minél többen lépjenek ki a *Felső Magyarországi Kultur Egyesületből*. A kárhuzatos akció folytán már is több katolikus pap jelentette be

az egyesületből való kilépését Trencsén megyéből.

Az idézetet, mint említők, egy klerikális ujságból vettük, mely nem győzte eddig a néppártot a szabadelvűek állítólagos erőszakoskodásai ellen védelmébe venni, s most is tettetett naiv együgyűséggel azon reményének ad kifejezést, hogy a példa nem fog a nyitramegyei papság és a kath. klerusban követésre találni. Hát arról magunk is megvagyunk győződve, hogy a hazafias klerusban, így tehát a kath. papság tulnyomó többségében, nem, de hogy azok, a kik a néppárt neve alatt bontják és törik a nemzet testét, hogy a bécsi és római reakció igája alá hajtsák, a kik épen e célzatukhoz hiven már meg is indították az akciózt a magyar kultur egyesületek ellen . . . hogy ezek fél munkát végezzenek, s kárhuzatos kezdeményezésüktől visszalépjének, azt csak az az álnok hypokrizis mondathatja ama nemzeti párti orgánnummal, a melynek takarója alatt eddig is védte és leplezte a drága szövetségesek hazaáruló üzelmeit.

Bizony nemcsak az állam függetlensége és alkotmányossága, hanem egyszerűs mind a magyar nemzeti kultúra ellen is irányul ezen veszedelmes és gonosz pártnak az akciója, és egészen bizonyosra vehető, hogy a magyarság az ellene való védekezésében semmitféle támogatást nem fog találni az elzüllött és elfajult ellenzéki pártokban.

Egyedül a *szabadelvű párt* az, mely habozás nélkül fölvetette ellenök nemcsak mint elveinek, de mint a hazának ellen-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Juszko juon.*

— Egy medvevadász naplójából. —

Irta: Bárcsny István.

Valahonnan messziről halk zugás és egy-másba folyó panaszos láрма szakgatott moraja verődött át hozzám.

A második vagy talán a harmadik völgyből, elindultak a hajtók.

Megtart legalább is harmadfél órát, a mig ide érnek.

Mi az a hegyek közt: egy órai út? A hol az egyik magaslatról a másikra át lehet dobni egy követ, de a ki azt megint elakarná hozni, annak istenkisértő merészséggel kellene leszállni a szakadékok között a fekete völgybe, onnan megint felkapaszkodni a vesziélyes, meredek hegyoldalon, a hol csak szigamódra lehet előre jutni.

A mi egyes vonalban alig lenne félóránnyira, oda órákig is eltarthat az út ezen az égbe meredő, mélybe szakadó hegy-völgy hullámságon.

A távolban jajgató zűtzavaros láрма ismét felizgatott.

Bármely pillanatban itt lehet most a menekülő vad, — talán látnám is már, ha nem volna előttem olyan nagy homálya a bozótnak.

* Mutatvány szerzőnek most megjelent „Csanád” című kötetéből. A szerk.

A felajzott idegekkel való várakozás még a legedzettebb vadászt is megviseli. Szemünk möhön villan ide-oda; a bokor legkisebb rekedülését is észreveszszük s úgy rémlik, mintha zöldrényü szempár meredne ránk.

Ha eltör a szél egy száraz gallyat, azt a csekély neszt, a mivel az lejut a földre, futó lábak dübörgésének hallja a túlfeszült képzeledés. Még a szívem dobogását is hallottam, ugy hallgatóztam.

Kiszaradt a torkom, sokat adtam volna egy korty vizért.

Fantáziámat erősen sarkantyuza a hajtók változó zugása. Szegények! szinte láttam őket, hogyan bujnak át a legjáratlanabb völgyeken, biztatva, bátorítva egymást. Daróc ruhájukat megtépi a tüske, megszakgatja a kiálló kődarab. Ovatosan másznak, kapaszkodnak a meredek szelén s kikerülik a völgykatlanok gyanus zugait: hátha éppen ott huzta meg magát egy ravasz vén medve.

Ha patakhöz érnek, átugorják, vagy belegázolnak a jóízűt szűrosölnök belőle; a fürge pisztrángok elvillanok a booskorok mellett; utánuk kapkod a süldő mócz, aztán siet hamarosan a társai nyomába, hogy egyedül ne maradjon a medvék hazájában.

S egyre hallik a szomorú, egyhangú, vonytatott medveviasztó — „hej, ursu, hej! . . . hej ursu hej! . . .”

Fele magyarul van, fele oláhul van. A ráncosképű vénök mély basszussal fujják némelyik csak morogja medvehangou, ha el-

hagynak egy völgyet, annak a megháborgatott szellemei utánok kiabálnak bosszusan, gúnyosan: „hej ursu! su-su-su . . .”

Az erdő bestiája régen elől jár már azóta: ki tudja, hol? Egy darabig csak hallgatta vaczkában a furcsa zajt, a mely egyszer mintha a föld alól ümmögne, máskor meg mintha a szomszéd völgyben keverednék össze malacsisvitásból, kecskemekegésből, farkasordításból, ugy hallatszik. De nem állta ki soká, szokott előle. Hiss a pokol koncertje az, futni kell ez elől.

Felpattan a nehézkes állat s tőle telhető gyorsasággal lödítja előre monstrum természetét. Szikláról le, sziklára fel, . . . bókros hajlatok védelme alatt.

Hallgatózva, gyanakodva, a merre a patk mormolásán kívül nincsen egyéb hang: legfőlebb, ha a megijedt baköz böffen, mikor a bandita közeledésére odább áll hús itala mellől.

Valami titkos erő kényszerített, hogy a földönfekvő oláhlegényre nézzenek. Szemem találkozott az övével. Égett a nézése s különös merevség volt benne. Arc kifejezése félreértetlenül ezt mondta: meg ne mozdulj!

Lábam a földre gyökerezett. Magam se tudtam miért, de újra elfogott a vadászláz.

A legény már nem engem nézett, hanem valami más. Vad hévvel meredt egy pontjára a néma erdőnek, oda én nem láthattam.

Most értettem meg, hogy miért feküdt a

1896. december 19.

den hétre jusson egy-két hangverseny, majd nem kizárólag magyar szerzeményekből. A legtöbb felszólított egyesület és intézet sietett a válasszal, s eddig mind készséggel vállalkozott a zenei előadások tartására. Újabban felszólították hangverseny rendezésére az országos zene-akadémiát, az aradi, a temesvári, a kolozsvári és a brassói filharmonikusok társaságát és a Hubay Popper-féle vonós társaságot (az előbbi 2-4 estére) Nagyban készülnek az ifjusági monstre dalestere is, amelyet dr. Harrach József rendez. A monstre daleste sikere érdekében az összes fővárosi középiskolák igazgatóinak közremunkálkodását is kikérték. Itt megemlítjük még, hogy az országos magyar dalár-egyesület a napokban írja ki a pályázatát egy a megnyitó ünnepen előadandó ünnepi himnus szövegére és dallamára. A díjat, amely 1100 korona, a kiállítás adja.

A keramiakiállítás. Az agyag és üvegyipari csoport bizottsága legutóbb tartott ülésén már teljessé elkészült az elhelyezési tervvel, úgy hogy ennek a kiállításnak már alig van még előkészítő munkája. A bizottság ülésén a kiállítási katalógus bevezető részének megírását, a magyar agyag- és üveg- ipar története és fejlődése, dr. Wartha Vince műegyetemi tanár, csoport-bizottsági elnök vállalta magára.

Megyei tisztújítások

Temesvár, decz. 17.

Egészen simán, minden szavazás nélküli folyt le Temes vármegye tisztújítása. A vármegye közönsége meghatóan szép ovációban részesítette Deschán Achill alispánt, kinek politikai vonatkozású beszéde láthatóan igen jó benyomást tett a közönségre.

Amint az előre volt látható, a tisztikar egészen a régi maradt. Változás csak annyiban állott be, amennyiben a csákovai járás főszolgabírájává — miután Somogyi Gyula kijelentette, hogy nem reflektál erre az állásra — Györy Imre, a kubini járás volt főszolgabíráját, a kubini járás főszolgabírájává pedig Somogyi Gyula, volt csákovai járási főszolgabíróvá választották meg; továbbá Kovács László volt szolgabíró a nyugdíjba menő Kelety János helyébe árvasszéki úlnökké és Gulyás Gyula volt aljegyzőt szolgabíróvá választották meg; végül Stimm Adolf tb. aljegyzőt a főispán III. aljegyzővé nevezte ki.

Nagyhecskerék, decz. 17.

Torontál vármegye színe-java jelen volt a mai tisztújító közgyűlésen. Rónay Jenő főispánt, a tisztújító szék elnökét lelkesült éljenzésekkel fogadták.

A választmányok és bizottságok megalakítása után kezdetét vette a tisztújítás, azzal, hogy dr. Dellimanich alispán ugy a maga, mint tisztársai nevében lemondott állásáról.

Miután a közgyűlés a leköszönt tisztikar nak Dániel László indítványára jegyzőkönyvi közönetet szavazott, Rónai főispán kinevezte ifju Demkó Pált helyettes főjegyzőnek, dr. Kiss Jánost helyettes főügyésznek és Jankó Agostot helyettes főbírónak.

A választás az alispáni szék betöltésével kezdődött, mely tisztra a jelenlevők zajos éljenzése közt egyhangulag dr. Dellimanich Lajost választották meg. (Zajos éljenzés). A megválasztott, kit az elnöklő főispán megható szavakkal üdvözölt a maga és a megye közönsége nevében, szép beszédben köszönte meg a törvényhatóság bizalmát.

A legtöbb tisztviselőt egyhangú felkiáltással választották meg újra.

IDŐJÁRAS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 761.4 milliméter, délután 2 órakor 761.5 milliméter. **Németség:** reggel 7 órakor C + 1.3, délután 2 órakor C + 4.9. **Szél iránya és ereje:** reggel 7 órakor DN. 1, délután 2 órakor DK. 3. **Felhézet:** reggel borult, esik, délután borult, csepeg. **Csapadék az előbbi 24 órában:** 7 milliméter.

IDŐJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött távirattal szerint a mai napra a következő időjárás várható: — Deczember 19. — Boros. Fagypontról körüli hőmérséklet. Délen csapadék.

HIREK.

Deczember 19. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Nemezius. — Protestáns naptár: Nemezius. — Görög-keleti naptár (deczember 7.): Ambrus. — A nap két 7 óra 46 perceskor, nyugszik 4 óra 9 perceskor. **Szabadegyházai emléktárgyak országos mezeuma** (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10-12 óráig, délután 2-5 óráig. Bemenet díjtalan. **Kölcsey-könyvtár** nyitva van szerdán és szombaton 8-4 óráig és pénteken 11-12 óráig. Helyiség: Polgári iskola. földszint. **Deczember 20.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara ülése délután 5 órakor. **Deczember 21.** Az aradi gazdasági-egyesület közgyűlése délelőtt 10 órakor (Kereskedelmi és iparkamara.) **Deczember 22.** Köztörvényhatósági bizottsági tagválasztás a második kerületben. **Január 4.** A Kölcsey-egyesület felolvasó-estélya 1/2 órakor (Városháza.)

A vasárnapi választás. Az aradvárosi szabadelvű párt a legutóbbi köztörvényhatósági bizottsági tagválasztások alkalmával megmutatta, hogy egyesült erővel, kompakt egységként tud működni, a mit az akkor elért szép eredmény teljesen igazolt is. A második kerületben boldogult Tarján yi Vilmos helyére most vasárnap megejtendő választás minden kétséget kizárólag ismét a szabadelvű párt győzelmével fog befejeződni. Pártunk jelöltje Szontagh Gyula, kinél érdemesebb embert a szabadelvű párt a törvényhatóságba nem is kizárhatott volna. Felkérjük pártunk tagjait, hogy a választásra minél nagyobb számban jelenjenek meg s Szontagh Gyula mellett adják le voksukat.

A kerületi bizottság a következőképp alakított meg: Elnök Lendvai Sándor, helyettes elnök Niedermayer Tóbiás, jegyzők Vass Géza és ifj. Krón Kálmán, bizalmi férfiak Steinhardt Mór dr., Pókász Imre, helyettesek Assael József és Kovács Jenő. A kerületi bizottság tagjai: Avarffy Ferencz, Deutsch Bernát, Eles Armin, Krausz József, Nesnera Aladár Szél Ernő, Szalay Károly, Varjassy Árpád, Dancs Ferencz, Körmendy Ignác.

Választási elnök Szalay Károly, helyettes elnök Koh n S. N. Választási helyiség: a templom-utcai polgári fiúiskola. A szabadelvű párt pártirodája az ezzel szemközti cukrászdában lesz.

A közigazgatási bizottság ujjaalakítása. Aradváros közigazgatási bizottsága a jövő évi január hóban részben ujja alakul. Az ujjaalakulást az teszi szükségessé, hogy a bizottságból négy tag, kinek mandátuma lejárt, az év végén kilép; az elhunyt Tarján yi Vilmos helye szintén betöltendő lesz. A kilépő közigazgatási bizottsági tagok ezek: Há sz Sándor, Péterffy Antal, Szalay Antal és Müller Károly. Az öt helyet a januári városi közgyűlés fogja választás útján betölteni. Mivel ez a bizottság jegyike a város legfontosabb és legnagyobb szerepet vivő bizottságainak, valószínű, hogy az öt hely betöltése nagyobb mozgalmat fog kelteni. Mint értesülünk, Tarján yi Vilmos helyére a köztörvényhatósági bizottsági tagok legnagyobb része Bing Vilmost lépteti fel, a ki hosszú időközön át tagja volt a közigazgatási bizottságnak s bokros érdemeinél foga igazán méltó arra, hogy ott ismét helyet foglaljon. Bing Vilmos megválasztása már eleve biztosra vehető.

A megye két első szakbizottsága. A megyei központi választmány és a megyei közigazgatási bizottság több tagjának járt le az idén mandátuma, miért is azok helyére Fáb ián László — mint az a megyei tisztújító közgyűlés tegnapi referációjából kitűnik — elrendelte a szavazólappal való titkos szavazást. A központi választmányba beválasztott harminczkét új tag a következő:

Báró Bánhid y Antal, báró Bohus István, Boros Beni, Czárán Márton, dr. Dálnoki Nagy Lajos, Dániel Gergely, Dániel László, Fribeisz Miklós, Frits Béla, Heinrich Sándor, Hendrey Pál, dr. Issekutz Karoly, dr. Issekutz Marozel, dr. Kell Lipót, Kintzig János, Konopy Kálmán, Kövér Márton, Kralitz Gyula, dr. Mittler Izidor, Nahtnebel Ödön, Nemes Zoltán, Orody Nándor, Ormos Péter, Pály József, Peoskán Sándor, Rázel István, Sánka Lajos, Tagányi István, Vásárhelyi Béla, Vásárhelyi László, Schwób Auréli Vörösvirág.

A közigazgatási bizottság újonnan megválasztott öt tagja: Báró Bohus Zsigmond, Boros Beni, Ormos Péter, Vásárhelyi Béla, Nahtnebel Ödön.

A megyei tisztikar a főispánnál. Az Aradmegye köztörvényhatósági bizottsága által újra választott megyei tisztviselői kar kedden délután tisztelgett Fáb ián László főispán előtt Szathmáry Gyula kir. tanácsos, alispán vezetése mellett. A tisztelő tisztviselői kart a megyeház főispáni termében fogadta Fáb ián László, kihez Szathmáry Gyula alispán megleghangu beszédet intézett, melyben a tisztikar ragaszkodását tolmácsolta. A tartalmas beszédre Fáb ián László főispán válaszolt, különösen kiemelve azt, hogy őt ezután se tekintsék főnöküknek, hanem barátjuknak, munkatársuknak. A tisztviselők élénken megéljenezték a főispánt.

Az izraelita nőegylet estélye. Az aradi izraelita nőegylet főnyesnek ígérkező estélye és bálja iránt nagy az érdeklődés. Az estély műsorából most újabban annyit árulhatunk el, hogy színrekerül Gy alui Farkas kolozsvári hírlapírónak egy bájos párjelenete a „Mézes hetek után” melyben a férjet Nagy Sándor dr, a menyecskét pedig Assael Melanie fogja játszani. Kétségtelen, hogy a szellemmel megírott kis vigjáték teljes sikerrel kerül lámpák elé.

A szentleányfalvi jegyzőválasztás. Ez azim alatt megirtuk tegnap, hogy N e n k o v Ferencz megválasztatása ellen fellebbezést szándékoznak a kisebbségben maradottak benyújtani. Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a községi képviselő testület tizenkét tagja tegnap benn járt Or t u t a y Gyula főszolgabírónál, Sz o n d y Géza ev. ref. lelkész vezetése alatt. A küldöttség szónoka kifejezte, hogy a község ragaszkodik Nenkov személyéhez, mint akiben összpontosítva látja ama garanciákat, melyek a község felvirágoztatásához szükségesek. A főszolgabíró megígérte, hogy miután a többség Nenkov mellett van, a fellebbezés elutasításáról gondoskodni fog s a szentleányfalvi jegyzőséget f. hó 26-án átadja Nenkovnak.

Közigazgatási bejárás. Az Arad-Szörégh állomások közt fekvő vonalon, a 69-70 számú szelvények között az aradcsanádi vasúttársaság kitérőt és megállóhelyet tervez. Az erre vonatkozó közigazgatási bejárást a hó 21-re rendelte el a kereskedelemügyi miniszter. Találkozó az aradi indóházban, d. e. 9 órakor.

Egyházi közgyűlés. Az a r a d i ág hitv. evang. egyház azon alkalomból, hogy az arad-békési új esperesség 1896. év január 1-ével életbe lép, a tisztviselők megválasztása céljából f. évi deczember 22-ikén délelőtt 11 órakor választó közgyűlést tart. Választás alá kerül: 1. az esperes; 2. az esperességi felügye-

Faragó Ödön fiatal aradi gyógyszerész eljegyezte dr. Bombay Zsigmond pankotai tekintélyes orvos szép és művelt leányát, Mariska kisasszonyt.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉS ZET.

A színház műsora:

Csütörtök (december 19.) A mikádó, bohózat.
Péntek (december 20.) A mikádó, bohózat.
Szombat (december 21.) Françoillon, dráma.
Vasárnap (december 22.) Délután: A notre damei toronyőr, dráma. Este: A piros bugyelláris, népszainmű.

Az arany pók.

— december 18.

Aki a francia vígjátékok szikrázó élezeiben, sikkal telt jelenetezéseiben találja meg azokat az érveket, melyekkel a minduntalan idegen, fordított darabok előadását talán némileg védeni tudja, az a német, e nembeli műveknek hazai szindarabokkal való átültetésének megvédésében kevesebb sikerrel érvényesítheti az érveket azon egyszerű oknál fogva, mert ezekben ugyancsak kutatva minden fáradozás és erőlködés dacára is rendszeresen sikertelenül kénytelen felhagyni azon álláspont vitatásával, hogy a német munkák belértéke legalább is kárpótlást nyújt hazai termékeink elhanyagolásáért. Nem akarjuk e helyütt bővebben vitálni ez álláspont létjogosultságát, e tekintetben annyiszor kifejeztük már véleményünket, hogy a folytonos ismétléssel csakis megjegyzéseink hiabavalóságára következtethetnénk. De nem is tartjuk szükségesnek tovább is hálátlan témának fejtegetésével az iránta mutatkozó közönyt megtörni igyekezni, álljon itt a tegnapi előadással is eléggé érthetően illusztrált példa azok részére, kik ez állapottok megváltoztatását egyedül nemtörődöm-ségükkel fogva ignorálják.

Az Arany pók, Schönthan Ferencz vígjátéka került színre Benedek Gyula fordításában. Hogy mily értéket képvisel a mű a színműirodalomban, talán mi sem igazolhatja jobban, mint az, hogy a legjobb erők kezeiben s minden igyekezete dacára sem tudott legkisebb hatást sem elérni. A gyér közönség mely a vígjáték neve alatt minden esetre feltételezett komikumot, helyzeteket, alakokat, élezekeket, derűs képekben élvezetet keresett, kénytelen volt még azoktól a színészekről is megvonni a tapsot, kiknek eddig minden alkalommal csak elismeréssel adózhatott.

A darab meséje talán egyedül a címhez méltó bizarságával tartja lekötve a figyelmet, mert valami ügyes, esemény bonyolítást vagy megkapó színezést alig találhatunk benne.

A tuloptimista rajztanár, (Gál) ki szórakozottságában felöltöjt az annyira ominosus aranypókkal terhelt kabáttal felcsereéli s ki mindenestre a szépért s jóért lelkesülő epák mintaképét kell hogy képezze ama tulajdonságával, hogy lányának titkon szőtt szerelmi viszonyának s csókolódzásainak hírére kitörő örömmel s tetszéssel fogadja. A pessimista, mindenkiben tolvajt látó Klingenberg Tódor (Balassa) ki passziója legfőbbikének tartja, hogy gazemberek közé menjen természetesen hozzájuk ülő tolettben. Haufling Sárika (Novák) a gyermek leány, ki fiatalága dacára is helyre igazítja meg az öregek esztétikáját. Klingenberg Henrik a szerelmes barkárfu, ki apja kijátszásában Sárikával a legrefináltabb módokat használja.

Mansfeld rendőrbiztos (Csatár) ki a rendőrség régi és éleződésnek már annyiszor felhasználított szokása szerint mindenkit gyanúsít, de természetesen alaptalanul, oly alakok, kiket már annyi alkalommal láttunk a színpadon, hogy újabb fellépésük alkalmával szerelnők már valami újat is látni.

A sovány szerepből első sorban Balassa tudott oly alakot teremteni, mely a valóság színének megtartásával komikumot is nyújtott. Novák Irén páratlan kedvességét, osiosergését s élénk temperatúráját újabban feldicsérni feleslegesnek tartjuk. Gál Gyula rajztanárja, Tóth Kolmárja, Tompa Henrikje, Körösy Juozsi Terikéjn s Csatár rendőrbiztosa elfogadható alakokat nyújtottak, nem emelhetvén utóvégre magas színvonalra oly szerepet, mely az ahhoz szükségelt kellékekkel nem valami nagy mértékben bővelkedik.

A színház különben kongott az ürességtől, taps alig hűbe-körbe, hatás abszolútan semmi.

* Az Athenaeum Képes Irodalomtörténetéből megjelent a 37-ik (utolsó) füzet, melyben még két önálló cikk van: Marczali Henriké A XIX. századi magyar történetírásról és Erdélyi Palé A magyar nyelv és műszellem buváiról, mindegyik több arcképpel s külön mellékletül Szigligeti és Madách kéziratának hasonmásai. Az ötvötre terjedő vaskos füzet többi részét a két kötethez való ozimlapok, előszó, képjegyzékek s kimerítő név- és tárgymutató foglalják el. Ezzel a füzetrel a három éven át folyó vállalat be van fejezve. A két hatalmas kötetre terjedő munkában összesen kilencven önálló tanulmány van, melyeket a szerkesztőkkel együtt összesen 41 író írt. Elmondhatjuk, hogy a magyar szellem termékei ily részletes és szakavatott méltatásosan eddig még nem részesültek. A tartalom gazdagságát növeli az illusztrációknak oly tömege, a mennyit még egyetlen hasonfajta külföldi vállalat sem adott. A két kötet szövegképeinek összege: 499, s ehhez járul még 74 műmeléklet (negyedrészen színyomat) melyek nemcsak a szöveget magyarázzák kitünően, hanem a magyar műiparuk is becsületére válnak. Letrehozásában az áldozatkész kiadó-társulaton kívül nagy érdeme van a műfőszerkesztőnek: Beöthy Zsoltnak, ki viszont a legmelegebb elismeréssel adózik az előszóban a másodszerkesztő: dr. Badics Ferencnek. A két kötetes nagy mű mátol kezdve diszkótésben kapható minden hazai könyvkereskedésben együtt 18 frtért.

* Vándoruton cím alatt jelent meg tegnap egy verskötet, melynek szerzője Tompa Kálmán az aradi színtársulat tagja. A kötet ára 1 frt s kapható minden könyvkereskedésben. — A kötetre bővebben vissza fogunk térni.

Ma csütörtökön, december
19-én este 8 órakor
Dobránszky Márton
söracsarnokában
nagy
Katona-Hangverseny.

Tiszti-estély.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Aradmegyei sajtópör. A kir. kuria tegnap foglalkozott Csete Lajos sajtópérével, a ki mint a Nemzeti Hírlap munkatársa az Egyetértésből egy cikket vett át, melyben Huszka Tódor aradmegyei, színtyei lakost egy régebbi postarablás elkövetésével gyanúsított. — Vádlottat a rágalmazás vétségé alól a főtárgyaláson felmentették, s ugyanezt tette a kuria is, elvetve a magánvádló semmisségi panaszát.

TÁVIRATOK.

Hajózási tanfolyam.

Budapest, decz. 18. (Saj. tud. táv.) Dániel Ernő kereskedelmi miniszter ma nyitotta meg a magyar folyam és tengerhajózási társulat égise alatt létesített hajózási tiszti tanfolyamot.

A 48-as honvédek Bánffynál.

Budapest, december 18. (Saj. tud. táv.) A 48-as honvédek nagy küldöttségét vezette Péchy Tamás Bánffyhoz, hogy megköszönjék támogatását és a nagygyűlés óhajait előterjeszszék. Bánffy a honvédek ügyében februárban anketet hív egybe.

Az újabb krach.

Budapest, deczember 18. (Saj. tud. táv.) Az újabb krach a tőzsdén ismét roppant veszteségeket okozott. Mint hírlík, egyedül Schosberger másfélmiliót vesztett.

Győri bankár a törvényszék előtt.

Budapest, decz. 18. (Saj. tud. táv.) Ma kezdtek meg a törvényszék előtt Győri Vilmos bankár bukási ügyét tárgyalni, — rendkívül nagy érdeklődés közepett, amit megmagyaráz az a nagy szenzáció, melyet a Győri-ház bukása előidézett.

Győri (43 éves állítólag volt 6000 frt vagyona) rendkívül nyugodtan és furfangosan felel a hozzá intézett kérdésekre, — nem ritkán szemtelenül. Minden törvénytelen cselekedetére azt mondja, hogy ahhoz joga volt; hogy az üzletekben így szokás; hogy nem tett semmi helytelent. Amikor a szakértők ki mondják, hogy helytelenül járt el, azt állítja, hogy a szakértők véleménye, felületes — és a törvényszék is helytelen állásponton van.

Somsich Ödön gróf, akinek 13 ezer, és bonyhádi Perczel Vilmos akinek 30 ezer forintja bánja Győrinek ezt az észjárását, — hiába mondják és mutatják ki Győri csalásait, Győri megmarad azon, hogy ő csak szerencsétlen volt, de jogosultan járt el mindenben. Pedig amikor Perczel becsukatással fenyegette, akkor nagy hidegvérrel azt válaszolta. »Ha becsuknak, majd kieresztenek.«

Üzembe helyezett aranybánya.

Algyógy, december 18. (Saj. tud. táv.) A 8 éve fölfedezett és francziáktól cultivált, de azóta elhagyott aranybányában újból folytatják a munkát. Most rendkívül gazdag aranyérre bukkantak. Az eset a vidéken roppant feltűnést idéz elő.

Irinyi János. †

Vértes, (Biharmegye) deczember 18. (Saját tud. táv.) Irinyi János, a gyufa feltalálója meghalt.

Hazafias indítvány.

Fiume, deczember 18. (Saj. tud. táv.) Geletich alpolgármester a mai városi közgyűlésen indítványozta, hogy kérényezzzék a fumei egyházközség elszakítását a zengi püspökségtől és egyik magyar püspökséghez csatolását. Az indítványt elfogadták.

A ruthen küldöttség.

Lemberg, decz. 18. (Saj. tud. táv.) Azon hírek, melyek a ruthen küldöttségnek az uralkodó által történt fogadtatásáról szólnak, az itteni körökben igen mély benyomást keltettek és utálnak arra, hogy még az ellenzéki ruthének mérsékeltbb elemei is óvták a deputatiót ilyen tüntetéstől. Hogy mennyire akartak a rendezők minden áron tüntetni az kiviláglik abból is, hogy a választások ellen csak igen kevés óvást nyújtottak be, de ezek sincsenek semmiféle arányban azzal a nagy lármával, melynek a nagy küldöttség Bécsben akart kifejezést adni.

A nagyvezéri állás.

Konstantinápoly, decz. 18. (Saj. tud. táv.) Itteni jól értesült körökben egész határozottsággal beszélík, hogy a nagyköve-

26894/1895.

Hirdetmény.

A nmélt. m. kir. földmivvelésügyi miniszteriumnak 94700/95. sz. keit rendelete nyomán közhírré tesszük, hogy a kőbányai sertéspiacz fertőtlenítése befejeztetvén, további rendeletig megengedtetik, hogy f. é. december hó 15-től kezdve belföldi sertéseket ismét erre a piacra szállítani lehessen; piac állapot egészségügyi rendtartásra megállapított határozmányok megtartásán felül azonban, még a következő feltételek kötettek ki.

1. A kőbányai piacra sertéseket csak olyan községből szabad szállítani, melyben a sertésre veszélyes, ragados betegség miatt (sem községi, sem udvari, major, stb) zár nem áll fenn s csak akkor, ha a sertések ily községben legalább 10. napon át más sertésektől teljesen elkülönítve állottak és vasutra való felrakásuk előtt állami állatorvos által eszközölt vizsgálat alapján teljesen egészségeseknek bizonyultak.

2. Az elkülönítésre, ennek ellenőrzésére és igazítására nézve rendelem, hogy a sertéstulajdonos, illetve birtokos Kőbányára szánt sertéseinek számát és az elkülönítés helyét az illetékes községi előljároságnak (városokban rendőrkapitányi hivatalnak) jelentse be és ezen adatokat, valamint az elszállítás napját s a használandó rakodó állomás nevét egyidejűleg táviratban az illetékes kir. állami állatorvossal is közölje. Ezen bejelentések már most eszközölhetők, de a rakodások csak f. évi december hó 13-án vehetik kezdetüket.

3. A községi előljároság (rendőrkapitányi hivatal) e végből kiküldött közege által a bejelentés vétele után azonnal meggyőződik az elkülönítés végrehajtásáról és ellenőrzésére annak szabadatlan megtartását mindaddig, a míg a sertéseket vasutra rakás czéljából el nem hajtják.

4. Hízoló telepeken pusztákon majorokban legelőkn stb. más sertésektől köztudomás szerint amugy és külön tartott sertés állományokból Kőbányára szállítandó sertések elkülönítésétől eltekintve, a maradék pontban előirt bejelentés kötelezettséget azonban ily sertésekre nézve és fentartom.

5. Ha az elkülönített sertések az elkülönítés tartama alatt más sertésekkel érintkeznek, vagy

ha létszámukban bármilyen okból változás áll be, ugyszintén, ha az elkülönített sertések között vagy a 4-ik pontban említett állományokban megbetegedés vagy elhullás fordul elő, erről az előljároság, illetve a rendőrkapitányi hivatal az illetékes ker. állami állatorvost a Kőbányára szállítandó sertések tulajdonosának vagy birtokosának kötelezésére táviratban azonnal értesíti, akkor a sertéseknek Kőbányára szállítása csak abban az esetben engedhető meg, ha a ker. állami állatorvos a fél költségére a helyszínen tartott vizsgálatot megállapította, hogy a felmerült körülmény a sertések kedvezőtlen egészség állapotára gyanúkat nem szolgáltathat.

6. Sertésekre szóló marhalevelet csak abban az esetben szabad Kőbányára irányítani, ha annak hátlapján a községi előljároság, illetve rendőrkapitányi hivatal igazolta hogy a sertések tartzkodásának helyén sertésekre állategészség — rendőri zárlat nem áll fenn, továbbá, hogy az elszállítandó sertéseket, illetve a 4-ik pontban említett állományokat legalább 10 napon át és az elhajtásig külön tartották.

7. A kerületi állami állatorvos a szállítás bejelentésének vétele után a rendelkezésre álló adatokból azonnal megállapítja, hogy a kérdéses sertések elszállítása nem gátolja-e valamely állategészség — rendőri indok, s ha igen, erről az érdekeltet azonnal értesíti, ellenkező esetben pedig vele a rakodás napját köli, mely azonban a bejelentés vételétől számítandó 3-ik napon belül nem lehet.

A rakodás napjának kitűzését a ker. állami állatorvos a bejelentések sorrendjét lehetőleg megtartani köteles, s ha a kitűzött napra a rakodó állomáson egyéb hivatalos elfoglaltsága miatt meg nem jelenhetne, akkor a szükséges adatok közlése mellett tartozik a kőbányai kir. állategészségügyi hivatal, legalább 48 órával a kitűzött határidő előtt táviratban megkeresni, hogy a rakodáshoz egy állami állatorvost küldjön ki.

8. A rakodon az állami állatorvos megvizsgálja hogy a Kőbányára szállítandó sertések marhalevele 6-ik pontba előirt igazolással bír, és hogy a sertések egészségi állapota teljesen gyanútlan-e. Hiányok, illetve gyanú irt megállapítása esetén a Kőbányára való szállítást nem engedi meg, ellenkező esetben pedig a marhalevelet hátlapján azzal a záradékkal

látja el, — db sertés egészséges, Kőbányára elszállítható" Kelt aláírás és pecsét.

9. A vasuti közegek csak ily záradékkal ellátott marhalevel alapján vehetnek fel sertéseket Kőbányára való szállítás végett.

10. Kiváló gondot kell fordítani az állami állatorvosnak a vasuti kocsik vizsgálatára, s ha azt hallaná hogy a kocsik akár tisztítása akár fertőtlenítése hiányos kötetes az állomás főnökét erről halladéktalanul értesíteni és egy állomási tisztviselő jelenlétében a hiányokról jegyző könyvet fölvenni abba a kocsifertőtlenítést igazoló sárga lap összes adatait bejegyezni, a sárga lapokra kocsiról eltávolítani és a jegyzőkönyvek az állomási közeg által aláírva a miniszteriumnak azonnal felterjeszteni — Ilyen kifogásolt kocsit újabb fertőtlenítés nélkül állat szállítására használni tilos.

11. Az elkülönítés és állatorvosi vizsgálat költségei a sertések tulajdonosát illetve birtokos terhelik.

12. A vizsgálat költségeit (csupán napidij és utazási költség vizsgálati díj nem jár) a vasuti állomás pénztára az állami állatorvos által ért és aláirt költség jegyzék alapján a rakodó felek által feladott sertések számának arányában szedi be és a napi díj után járó bélyeg díjának megfelelő bélyeggel ellátott nyugtán fizetik ki az eljáró állami állatorvosnak.

13. Kőbányára érkező oly sertésszállítványok, melyeket állami állatorvos vizsgálatra nélkül adtak fel vasutra, vagy a melyben a kirakáshoz csak egy darabot és valamely sertésekre ragados betegségben szenvedőnek talál, azonnal a származás helyre visszashállítandók, vagy pedig azonnali leolés czéljából közvetlenül budapesti henteshez szállítandók.

A városi tanács.

Mária-czelli
Gyomor-cseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál. nélkülözhetetlen és ártalmatlan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, búzös lehellet, teltség, savanyu, felbőgös, hasmenés, gyomorégés, teletleges, nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs szűkülés.

Hathatós gyogyternek bizonyult fejfájásnál, a menyinyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterholásnál étellekkel és italokkal, gillizták. májbajok és nómoroidáknál.

Említett bajknál a **Máriaczelli gyomorcseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ár 70 kr.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerész **Budapest**, Király utca 13 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: "Valódiságot bizonyítom".

A **Máriaczelli gyomorcseppek** valódián kaphatók.

Aradon: **Ring Lajos, Kiss István, Schäffer és Földes Kelemen** urak gyógyszerésztárában.
Buttyiban: **Tomcsányi L.** ur gyógyszerésztárában. Kőrösbán yán: **Schisegl Károly** ur gyógyszerésztárában **Uj Szt.-Annán: Felatár Ad. és Vargassy János** urak gyógyszerésztárában. 1211

1895!

évben is ARADON

a legdiszesebb

karácsonyi ajándékok

a bölcsőtől kezdve a legmagasabb életkorig

Maresch Gyula

üzletében a vértanu szobor közelében,

a hol postai megbízások a leglelkiismeretesebben eszközöltetnek és költségek nem számítatnak.

1243